

**СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ СУДОВИХ ПРОЦЕДУР
В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ**

**ESSENCE AND FEATURES OF JUDICIAL PROCEDURES
IN ADMINISTRATIVE JUDICIAL PROCEDURE**

Сучасний науковий пошук у напрямку визначення сутності і змісту категорії «судова процедура» здійснено із формування саме відповідного категоріально-понятійного апарату. Оскільки однією зі складових комплексної проблеми підвищення ефективності судового захисту прав і свобод людини і громадянина у публічно-правових відносинах є вдосконалення процедурного порядку розгляду справ адміністративними судами, вирішення якої неможливе без визначення змісту судової процедури в адміністративному судочинстві. З цією метою досліджено семантику термінів «процедура», «правова процедура», «адміністративна процедура» з подальшим вивченням в правовий обіг терміну «судова процедура». Наголошено, що правова (судова) процедура щодо розгляду справи у відповідному провадженні закінчується ухваленням судового рішення спрямованого на забезпечення основних прав та свобод людини та громадянина. В цьому контексті судовий процес становить собою єдину стабільну та динамічну систему адміністративного судочинства, а судова процедура має свій прояв у вирішенні певної адміністративної справи та закінчується прийняттям судового рішення, що є процесуальною формою реалізації правосуддя. Доведено, що судова процедура в адміністративному судочинстві становить собою відповідну сукупність правовідносин, що складаються під час здійснення адміністративного судочинства та спрямована на ухвалення судового рішення, яким закінчується відповідний вид провадження стосовно розгляду справи в адміністративному суді з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень. Здійснено класифікацію судової процедури в адміністративному судочинстві в залежності від критерію виду провадження, в рамках якого відбувається захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб. У відповідності до зазначеного критерію виокремлено наступні судові процедури: 1) у провадженні в адміністративному суді першої інстанції; 2) в апеляційному провадженні; 3) у касаційному провадженні; 3) у провадженні за нововиявленими або виключними обставинами.

Ключові слова: процедура, правова процедура, адміністративна процедура, адміністративний процес, судовий процес, судова процедура, правосуддя, адміністративне судочинство, судові рішення.

Modern scientific research in the direction of determining the essence and content of the category “judicial procedure” is carried out from the formation of the appropriate categorical and conceptual apparatus. Since one of the components of the complex problem of improving the effectiveness of judicial protection of human and civil rights and freedoms in public law is to improve the procedural order of administrative courts, which can not be solved without determining the content of judicial proceedings in administrative proceedings. To this end, the semantics of the terms “procedure”, “legal procedure”, “administrative procedure” with the subsequent introduction of the term “court procedure” into legal circulation has been studied. It is emphasized that the

legal (judicial) procedure for consideration of the case in the relevant proceedings ends with the adoption of a court decision aimed at ensuring the fundamental rights and freedoms of man and citizen. In this context, the trial is the only stable and dynamic system of administrative justice, and the judicial process is manifested in the resolution of a particular administrative case and ends with the adoption of a court decision, which is a procedural form of justice. It is proved that judicial procedure in administrative proceedings is a relevant set of legal relations that are formed during administrative proceedings and aimed at adopting a court decision, which ends the relevant type of proceedings concerning the case in administrative court to effectively protect the rights, freedoms and interests of individuals, rights and interests of legal entities from violations by the subjects of power. The classification of judicial procedure in administrative proceedings has been carried out depending on the criterion of the type of proceedings within which the rights, freedoms and interests of individuals, rights and interests of legal entities are protected. In accordance with this criterion, the following court procedures are distinguished: 1) in proceedings in the administrative court of first instance; 2) in appeal proceedings; 3) in cassation proceedings; 3) in proceedings on newly discovered or exceptional circumstances.

Key words: *procedure, legal procedure, administrative procedure, administrative process, court process, court procedure, justice, administrative proceedings, court decision.*

Вступ. В умовах сьогодення система адміністративних судів посідає особливе місце, оскільки її завдання полягає у захисті прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень, шляхом справедливого, неупередженого та своєчасного вирішення адміністративних справ, що прямо визначене ст. 2 Кодексу адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. Поряд із цим, на сьогоднішній день чимало питань, пов'язаних із недостатнім опрацюванням у доктрині адміністративного права і процесу категоріального апарату судового адміністративного процесу, внаслідок чого окремі норми сприймаються неоднозначно, що, у свою чергу, тягне проблеми правозастосовної діяльності [1].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Слід звернути увагу, що вченими в сфері адміністративного судочинства питання судових процедур мали місце при розгляді таких питань, зокрема питань формування та запровадження адміністративної юстиції, правового статусу адміністративних судів, удосконалення процесуального порядку відправлення правосуддя адміністративними судами тощо. З цього приводу доречно вказати праці В.Б. Авер'янова, Н.В. Александрової, Ю.П. Битяка, О.В. Бачуна, П.В. Вовка, Е.Ф. Демського, О.В. Джафарової, В.С. Зайцева, С.В. Ківалова, І.Б. Коліушка, Р.О. Куйбіди, О.В. Кузьменко, О.М. Пасенюка, Ю.С. Педька, В.Г. Перепелюка, О.П. Рябченко, М.О. Сороки, А.О. Селіванова, В.С. Стефанюка, Е.Ю. Шведа, Ю.Л. Шереніна та ін.

Так, В.В. Горбалінський у своїй монографічній праці «Судова помилка в адміністративному судочинстві» наголошує, що недосконалість норм адміністративного матеріального і процесуального законодавства є однією з основних причин судових помилок. Недоліки процесуальних норм стосуються конкретних судових процедур відправлення правосуддя, а також концептуальних питань адміністративного судочинства (визначення завдань адміністративного судочинства, суб'єкта владних повноважень як сторони адміністративного судочинства тощо) [2, с. 174]. О.С. Луніна у своєму дисертаційному дослідженні виокремлює основні напрямки формування належної судової процедури розгляду публічно-правових спорів у сфері державної реєстрації, яка спрямована на досягнення оптимального поєднання доступності, якості та оперативності правосуддя: 1) вдосконалення процесуальної форми розгляду таких справ; 2) вдосконалення регулювання права на оскарження винесених судових рішень; 3) вирішення окремих проблемних питань адміністративного процесуального статусу фізичних, юридичних осіб, а також суб'єктів владних повноважень [3]. О.В. Заяц у межах дисертаційної роботи «Публічно-правові спори у сфері державної реєстрації як предмет адміністративного судочинства» здійснив комплексне дослідження, присвячене теоретичним та практичним проблемам адміністративних процедур порушення справи адміністративної юрисдикції [1]. Але в той же час, на нашу думку акцент робиться на судових процедурах в адміністративному судочинстві щодо вирішення справи по суті.

Мета статті полягає в необхідності здійснити науковий аналіз позицій вчених щодо розуміння сутності та змісту таких юридичних понять як «процедура», «правова процедура», «адміністративна процедура» з подальшим в визначенням терміну «судова процедура» та її особливості в частині відновлення та захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень.

Виклад основного матеріалу дослідження. Однією зі складових комплексної проблеми підвищення ефективності судового захисту прав і свобод людини і громадянина у публічно-правових відносинах є вдосконалення процедурного порядку розгляду справ адміністративними судами, вирішення якої неможливе без визначення змісту судової процедури в адміністративному судочинстві.

Сучасний науковий пошук у напрямку визначення сутності і змісту категорії «судова процедура» необхідно здійснювати із формування саме відповідного категоріально-понятійного апарату. З цією метою слід здійснити семантику термінів «процедура», «правова процедура», «адміністративна процедура» з подальшим в веденням в правовий обіг терміну «судова процедура».

Так, Н. Р. Нижник свого часу акцентувала увагу на тому, що процедури, як і будь-яке об'єктивне правове явище має нормативний і фактичний прояв. З однієї сторони, вони є сукупністю загальноприйнятих і специфічних дій, які визначають послідовність вчинення різних дій і взаємодій між учасниками державно-управлінських відносин чи оформлення будь-яких справ, спрямованих на досягнення певного завершального результату. З іншої сторони, процедури повинні виступати орієнтиром для дій. Критеріями наявності процедурної упорядкованості діяльності є: ясна цільова спрямованість, зорієнтованість на конкретний об'єкт управління, тривалість у часі, послідовність вчинення процедурних дій та їх документальна фіксація [4]. В цьому контексті ми вбачаємо зміст управлінської процедури, але все ж таки вона спрямована на реалізацію належної правової процедури у певних відносинах

В той же час, Є.Ф. Демський робить висновок, що процедура – це самостійне цілісне юридичне утворення, яке регламентоване юридичними нормами, а в деяких випадках і за звичаєм чи традиціями, визначає порядок здійснення учасниками відносин юридично і соціально значущих дій та забезпечує реалізацію нормативно-правового регулювання суспільних відносин [5, с. 134]. В подальшому, вчений під адміністративною процедурою розуміє встановлений нормами адміністративного процесуального права порядок діяльності суб'єктів правовідносин щодо реалізації нормативно-правового регулювання у сфері державного управління та розгляду і вирішення конкретних адміністративних справ [5, с. 134-135].

У свою чергу, Р.С. Алімов дійшов висновку, що правова (юридична) процедура – це система правових відносин, що складаються в певній послідовності, направлених на досягнення правового результату, який може виражатися у формуванні юридичних норм, утворень або припиненні певних правовідносин (головних для процедури), запобіганні правопорушенням, також в інших, правових наслідках [6, с. 20]. В продовження зазначеному, Р.С. Алімов звертає увагу, що будь-які процедури юридичного характеру спрямовані на розв'язання індивідуальних адміністративних справ. Останні є зібранням юридичних документів, на підставі яких державний орган підтверджує якісь права, обов'язки юридичних і фізичних осіб або факти, дії, події; санкціонує, веде реєстрацію таких фактів, дій або здійснює контроль (нагляд), будь-які перевірки та інші управлінські процедури [6].

О.К. Туркова в межах монографічного дослідження звертає увагу, що адміністративна процедура – це передбачений нормами адміністративного права порядок реалізації владних повноважень, що визначає модель поведінки посадових осіб органів державної влади й органів місцевого самоврядування під час здійснення ними своїх повноважень; зміст такої процедури також складає порядок дій фізичних і юридичних осіб щодо виконання покладених на них адміністративним законодавством чи індивідуальними розпорядчими актами юридичних обов'язків або реалізації суб'єктивних прав у випадках, коли таке виконання (реалізація) пов'язано із взаємодією з публічною адміністрацією [7, с. 42-43]. В цьому аспекті, вчена визначає відповідні адміністративні процедури через реалізацію відповідними владними суб'єктами компетенції щодо здійснення процедурних дій в межах передбачених нормами адміністративного права. В той же час, необхідно звернути увагу, що відповідна адміністративна процедура у взаємовідносинах між суб'єктами владних повноважень з одного боку та фізичних і юридичних осіб, з іншого боку, повинні завершуватися прийняттям відповідного адміністративного акту (рішення), що в свою чергу свідчить про забезпечення та реалізацію відповідних прав, свобод та законних інтересів юридичних та фізичних осіб.

Доречно навести позицію В.Б. Авер'янова, який звертає увагу, що адміністративні провадження складаються із множини послідовно здійснюваних дій, які у вітчизняній науці уста­лено називаються «процедурами». Якщо ці дії спрямовані на розгляд і вирішення конкретних адміністративних справ і прийняття індивідуальних адміністративних актів, цілком логічно ви­користовувати термін «адміністративні процедури» [8, с. 589]. Адміністративні процедури здатні істотно сприяти підвищенню ефективності реалізації публічної влади, чіткому виконанню функцій і повноважень органів та посадових осіб, а головне – вони покликані забезпечити необхідну послідовність у реалізації громадянами своїх прав і охоронюваних законом інтересів та стати дієвим засобом протидії суб'єктивізму з боку службовців органів виконавчої влади. Крім того, принципово важливим є те, що завдяки адміністративним процедурам фактично ніби «вирівню­ються» правові позиції суб'єктів владних повноважень та людини – на противагу відносинам «субординації», в яких, зазвичай, перебувають суб'єкти управлінських відносин [8, с. 589].

Н.Л. Губерська доводить, що адміністративна процедура – це нормативно встановлений порядок послідовно здійснюваних дій органів публічної адміністрації, спрямованих на прийняття владних управлінських рішень і реалізацію повноважень, не пов'язаних із розглядом суперечок або застосуванням заходів примусу. Зміст адміністративних процедур у відповідній сфері суспільних відносин становить закріплений адміністративно-процесуальними нормами порядок розгляду та вирішення органами виконавчої влади та місцевого самоврядування індивідуальних адміністративних справ з метою забезпечення прав і законних інтересів та виконання відповідних обов'язків усіх суб'єктів адміністративних правовідносин у відповідній сфері суспільних відносин [9, с. 153].

Враховуючи викладене, та спираючись на правові позиції вчених та норми діючого зако­нодавства, на слід зробити проміжний висновок, що розгляд справи адміністративним судом – це аж ніяк не адміністративний порядок. У зв'язку з чим, адміністративне судочинство можна лише дуже умовно віднести до видів адміністративного процесу, хоча і тільки при чіткому наголосі на судовому характері процесу, наприклад – адміністративно-судовий процес [8, с. 589]. В нашому випадку ми ведемо мову про суспільні відносини, які складають предмет адміністративного судочинства, виникають у зв'язку з реалізацією заінтересованими особами права на судовий захист як фізичними, так і юридичними особами, а перегляд справи та оскарження судового рішення пов'язаний із вирішенням питання про законність і обґрунтованість останнього.

В той же час, спираючись на наукові позиції вчених-адміністративістів постає необхід­ним вказати на істотні відмінності між адміністративним судочинством та адміністративни­ми процедурами: по-перше, суд не призначений для самоініціативного (ex officio) здійснення контролю за публічною адміністрацією. Судовий процес здійснюється лише у разі надходження позову від особи, яка вважає, що діями публічної адміністрації порушено її права. У свою чер­гу, один із видів адміністративної процедури передбачає, що приводом для розгляду справи є ініціатива самої ж публічної адміністрації, яка провадитиме такий розгляд [8, с. 24]. В то й же час, ми можемо констатувати, що в цілому відповідний потенціал адміністративної процедури не використовується, оскільки у відповідності до норм чинного законодавства та Конституції України, особа має право на судове оскарження без попереднього звернення до суб'єкта владних повноважень щодо вирішення спору по суті. В той час коли орган публічної влади це питання може врегулювати, тобто вирішити без надмірного навантаження на адміністративний суд щодо ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень [10]; по-друге, адміністративні процедури відрізняються від судових процедур за своїм змістом, оскільки у ході адміністративних процедур переважна більшість операцій із виявлення, фіксації та в деяких випадках оцінки фактичних даних здійснюється саме на стадії адміністративного розслідування. Можливо, через це в адмі­нстративних процедурах досить часто зустрічається припис про право зацікавлених осіб брати участь у розслідуванні справи, що здійснюється апаратом органу, і набагато рідше — припис про право цих осіб брати участь у розгляді справи, що здійснюється власне самим органом. Для судового процесу, де діє принцип безпосередності дослідження обставин справи, такий підхід неприпустимий. Одержавши заяву і визнавши, що поданих матеріалів достатньо для початку розгляду справи, суд приступає до судового слідства за цими матеріалами безпосередньо на своїх засіданнях [8, с. 24]; по-третє, однією з основних засад правосуддя є усність судового процесу; за загальним правилом, суд розглядає справи у відкритому судовому засіданні. Наявність у заці­кавленої особи фундаментального права особистого спілкування із судом при безпосередньому дослідженні ним обставин справи є однією з умов, за якої судова процедура може бути визнана

належною. У свою чергу, в адміністративних процедурах непоодинокими є випадки розгляду справи у формі листування всіх учасників справи (письмова форма розгляду), усунення сторін від спільної з органом публічної адміністрації безпосередньої оцінки фактичних обставин як на стадії розслідування, так і при вирішенні справи. У судовому процесі письмове провадження є лише винятком із загального правила [8, с. 24]; по-четверте, органи та посадові особи, що провадять адміністративні процедури, є складовою частиною публічної адміністрації. За таких умов навіть за наявності положення про формальну самостійність певного адміністративного органу при вирішенні справи він все одно не застрахований від неформальних впливів із боку вищестоящих адміністративних органів. Більше того, більшість «квазісудових органів» позбавлені навіть формальної самостійності: їх рішення, як правило, потребують затвердження з боку відповідного органу публічної адміністрації. Саме через наведену обставину адміністративні процедури діяльності адміністративних органів, у тому числі й «квазісудових органів», не слід об'єднувати із процедурами діяльності адміністративного суду [8, с. 25].

Доречно також вказати, що ст. 4 КАС України уведено дефініцію «судовий процес» як правовідносини, що складаються під час здійснення адміністративного судочинства. Тому, судовий процес доцільно розглядати як урегульовані нормами адміністративного процесуального права правовідносини, що виникають між адміністративним судом, сторонами та іншими учасниками адміністративної справи, з приводу розгляду та вирішення цим судом публічно-правових спорів, учасниками яких є, по-перше, суб'єкти державно-владних повноважень, по-друге, фізичні та юридичні особи [11, с. 45–53]. Зазначене, вбачається, й обумовлює наявність застосування терміну «судова процедура».

У свою чергу, П.В. Вовк у відповідності до норм чинного законодавства звертає увагу, що судовий процес спрямований на вирішення адміністративної справи і виражається через здійснення операцій з нормами адміністративного процесуального права. Компетенція у сфері захисту прав і свобод засобами адміністративної юстиції покладається на орган державної судової влади – адміністративний суд. Рішення адміністративних судів закріплюються в офіційних актах-документах – постановках, ухвалах, які складаються із дотриманням вимог юридичної техніки [12, с. 92]. Однією зі складових комплексної проблеми підвищення ефективності судового захисту прав і свобод людини і громадянина у публічно-правових відносинах є проблема вдосконалення саме процедурного порядку розгляду справ адміністративними судами тощо.

В дійсності Законом України «Про судоустрій і статус судів» закріплюється, що судову владу реалізують судді та, у визначених законом випадках, присяжні шляхом здійснення правосуддя у рамках відповідних судових процедур [13]. В той же час, правосуддя в Україні здійснюється виключно судами та відповідно до визначених законом процедур судочинства, у тому числі й у сфері публічно-правових відносин з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень [10].

На сьогоднішній день в доктрині адміністративного судочинства сформовано також галузевий підхід до визначення правосуддя в адміністративних справах.

Так, монографічному дослідженні «Захист прав, свобод та інтересів громадян в адміністративних судах першої інстанції» визначено наступні ознаки такого правосуддя: здійснення тільки судом, призначенням є вирішення спору про право, врегулювання процедур відправлення процесуальним законодавством, результатом є судові рішення, що приймається іменем (ім'ям) України і є обов'язковим на всій території України. Крім того, вчений відзначав, що призначенням суду у механізмі держави – бути арбітром у спорах про право [12, с. 40-41].

В продовження належної правової процедури В.С. Стефанюк зазначає, що остання становить собою застосування права судами відповідно до встановлених і санкціонованих державою юридичних принципів і процедур для гарантування та захисту конституційних і особистих прав людини і громадянина, у тому числі й юридичних осіб. Науковець виходить із європейського стандарту щодо концепції процесуальної належної правової процедури, якою є право на справедливий і публічний судовий розгляд справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо прав та обов'язків, що гарантується ст.6 Європейської конвенції про захист прав людини та основних свобод 1950 р. [14, с. 32-33]. Виходячи із змісту даної Європейської конвенції про захист прав людини та основних свобод 1950 р. можемо дійти висновку, що відповідна правова (судова) процедура щодо розгляду справи у відповідному провадженні закінчується ухваленням судового рішення спрямованого на забезпечення основних прав та свобод людини та громадянина. В цьому контексті судовий процес

становить собою єдину стабільну та динамічну систему адміністративного судочинства, а судова процедура має свій прояв у вирішенні певної адміністративної справи та закінчується прийняттям судового рішення, що є процесуальною формою реалізації правосуддя.

Нами на початку роботи зверталась увага на дисертаційне дослідження О.В. Зайця, яке присвячене адміністративним процедурам порушення справи адміністративної юрисдикції. В межах даної роботи вченим систематизовано адміністративні процедури звернення до адміністративного суду за захистом на стадії відкриття провадження у справі за критерієм виду провадження, в рамках якого відбувається адміністративна процедура. Виділено такі адміністративні процедури: 1) відкриття провадження у справі; 2) повернення позовної заяви (подання, скарги, заяви); 3) повернення позовної заяви (подання, скарги) за заявою позивача; 4) залишення позовної заяви без розгляду; 5) прийняття нових доказів у справі за ініціативою позивача (скаржника, заявника) (його представника). Зазначений склад адміністративних процедур притаманний не всім видам провадження на стадії відкриття провадження у справі [1, с. 9]. Не заперечуючи даної наукової позиції, але вважаємо, що доречно вести мову про судову процедуру відкриття адміністративним судом провадження у справі.

У свою чергу Ю. Л. Шеренін досліджуючи процесуальні форми перегляду судових рішень адміністративними судами, звертає увагу, що належна процедура, що здійснюється у межах реалізації судової адміністративної юрисдикції встановлена відповідними процесуальними нормами, якими визначається порядок і умови реалізації повноважень адміністративного суду, учасників судового адміністративного процесу. Саме сукупність процесуальних норм, якими вичерпно і послідовно регламентовано порядок реалізації судової адміністративної юрисдикції, являє собою юридичну конструкцію – процесуальну форму реалізації адміністративного судочинства, що собою й становить судову процедуру [15, с. 23].

Г. В. Фазикош у своїй науковій праці звертає увагу, що реалізації судової влади здійснюється на підставі прийняття судового рішення, яким судова справа вирішується по суті і яке є структурним компонентом відповідного судочинства як процесуальної форми реалізації правосуддя. На основі цих висновків автор формулює власне визначення поняття судового рішення, як акту реалізації судової влади, постановлений у формі процесуального акта-документа в межах самостійної (автономної) судової процедури, яким справа вирішується по суті і який є частиною правопорядку в державі [16, с. 7–8].

Доречно також вказати, що рішення суду, відповідно до позиції Верховного Суду України, становить собою найважливіший акт правосуддя, яке покликане забезпечити захист гарантованих Конституцією України прав і свобод людини та здійснення проголошеного Основним Законом України принципу верховенства права [17].

М.І. Цуркан доводить, що результатом здійснення правосуддя, тобто наслідком встановлених у справі обставин, є ухвалення відповідно до норм матеріального та процесуального права акт – судове рішення. В подальшому вчений звертає увагу, що судове рішення – це правовий (правозастосовний) персоналізований акт, прийнятий судом на основі нормативно-правового акта, який має разовий характер та є обов'язковим до виконання [8, с. 518].

В дійсності судове рішення відіграє важливу роль у вирішенні адміністративної справи по суті та спрямовані забезпечити єдність правозастосовної практики. З цього приводу доречно вказати ст. 290 КАС України, якщо у провадженні одного або декількох адміністративних судів перебувають типові адміністративні справи, кількість яких визначає доцільність ухвалення зразкового рішення, суд, який розглядає одну чи більше таких справ, може звернутися до Верховного Суду з поданням про розгляд однієї з них Верховним Судом як судом першої інстанції [10]. Отже, провадження за типовими (зразковими) справами є однією з найцікавіших новел нового КАСУ, яка потенційно справляє значний вплив на забезпечення єдності судової практики – однієї з найважливіших ознак ефективного адміністративного судочинства. Зокрема, таке нововведення надасть змогу істотно знизити завантаження судів адміністративних судів та забезпечити єдність судової практики в адміністративних справах, зробить розгляд адміністративних спорів швидшим та ефективнішим [18].

Я.П. Синицька на підставі аналізу норм чинного законодавства та наукових позицій вчених дійшла висновку, що судове рішення в адміністративному судочинстві – це найважливіший акт правосуддя, який вирішує адміністративну справу по суті і є процесуальним актом, що має державно-обов'язковий, індивідуально-конкретний характер із застосування норм права до встановлених у судовому розгляді фактів і правовідносин, ухвалений судом іменем України у передбаченому законом процесуальному порядку з дотриманням принципів адміністративного

судочинства й спрямований на захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб, інших суб'єктів при здійсненні ними владних управлінських функцій на основі законодавства, у тому числі на виконання делегованих повноважень [19, с. 174].

Висновки. В кінцевому підсумку можемо дійти висновку, що судова процедура в адміністративному судочинстві це відповідна сукупність правовідносини, що складаються під час здійснення адміністративного судочинства та спрямована на ухвалення судового рішення, яким закінчується відповідний вид провадження стосовно розгляду справи в адміністративному суді з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень.

В той же час, доречно вести мову, що судова процедура в адміністративному судочинстві може бути класифіковано в залежності від критерію виду провадження, в рамках якого відбувається захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб. У відповідності до зазначеного критерію доцільно виокремлювати наступні судові процедури: 1) у провадженні в адміністративному суді першої інстанції; 2) в апеляційному провадженні; 3) у касаційному провадженні; 3) у провадженні за нововиявленими або виключними обставинами.

Список використаних джерел:

1. Заяць О.В. Адміністративні процедури порушення справи адміністративної юрисдикції : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Ірпінь, 2014. 201 с.
2. Горбалініський В.В. Судова помилка в адміністративному судочинстві : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Ірпінь, 2015. 205 с.
3. Луніна О.С. Публічно-правові спори у сфері державної реєстрації як предмет адміністративного судочинства : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2015. 207 с.
4. Нижник Н. Р. Правовое регулирование государственно-управленческих отношений : автореф. дис. доктора юрид. наук : 12.00.02. М., 1992. 44 с.
5. Демський Е. Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 496 с.
6. Алімов Р.С. Процедури в адміністративному праві України: теорія і практика : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Ірпінь, 2002. 198 с.
7. Туркова О. К. Правова природа процедур надання адміністративних послуг в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2007. 238 с.
8. Адміністративне судочинство України : підручник / О. М. Пасенюк (кер. авт. кол.), О. Н. Панченко, В. Б. Авер'янов [та ін.] ; за заг. ред. О. М. Пасенюка. Київ : Юрінком Інтер, 2009. 672 с.
9. Губерська Н. Л. Адміністративні процедури у сфері вищої освіти : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2016. 471 с.
10. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/2747-15>.
11. Комзюк А. Т., Бевзенко В. М., Мельник Р. С. Адміністративний процес України : навч. посіб. Київ : Прецедент, 2007. 531 с.
12. Вовк П.В. захист прав, свобод та інтересів громадян в адміністративних судах першої інстанції : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Одеса, 2009. 202 с.
13. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/1402-19>.
14. Стефанюк В. С. Судовий адміністративний процес : монографія. Харків : Фірма «Консум», 2003. 464 с.
15. Шеренін Ю. Л. Процесуальні форми перегляду судових рішень адміністративними судами : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Одеса, 2012. 191 с.
16. Фазикош Г. В. Судове рішення в цивільному судочинстві : автореф. дис. канд. юрид. наук : 12.00.03. Харків, 2008. 19 с.
17. Про судове рішення у цивільній справі : Постанова Верховного суду України від 18.12.2009 № 14. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0014700-09>.
18. Подорожна Т. Зразкові та типові справи як новий механізм адміністративного судочинства. URL : <https://sud.ua/ru/news/blog/124220-zrazkovi-ta-tipovi-spravi-yak-noviy-mekhanizm-administrativnogo-sudochinstva>.
19. Синицька Я.П. Судові рішення в адміністративному судочинстві : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2014. 198 с.